

Školní družina při Základní škole Mikoláše Alše,
Praha–Suchdol, Suchdolská 360

Školní vzdělávací program zájmového vzdělávání

"Hrou za poznáním"

Obsah

1) Identifikační údaje.....	3
2) Charakteristika školní družiny	4
Režim dne.....	4
Denní skladba činností.....	5
Příprava na vyučování.....	5
3) Výchovně vzdělávací činnost	
Specifičnost školní družiny.....	6
Zásady pedagogického působení vychovatelek	6
Možná rizika, která ovlivňují a narušují výchovně vzdělávací činnost	7
Hlavní cíle zájmového vzdělávání.....	7
Klíčové kompetence	7
Formy zájmového vzdělávání	8
Délka a časový plán vzdělávání.....	8
4) Obsah výchovně vzdělávací činnosti	9
Příležitostné a každoročně se opakující činnosti školní družiny	16
Dlouhodobé projekty	17
5) Podmínky pro zájmové vzdělávání	
Materiální podmínky	18
Psychosociální podmínky	18
Personální podmínky	18
Podmínky pro činnost žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných	18
Přijímání žáků	19
Spolupráce s ostatními partnery.....	19
6) Autoevaluace školní družiny	
Hodnocení	21
Kontrolní činnost.....	21
7) Bezpečnost a ochrana zdraví	22
8) Závěr	23

1) Identifikační údaje

Název zařízení: Školní družina při Základní škole Mikoláše Alše, Suchdolská 360, Praha - Suchdol

Adresa zařízení: Suchdolská 360, Praha – Suchdol, 165 00

Provoz družiny: v pracovní den: před vyučováním 7⁰⁰ – 7⁴⁰ hodin, po vyučování do 18⁰⁰ hodin. V době vedlejších prázdnin je družina otevřená podle potřeb rodičů, nebo když jsou organizovány příležitostné akce.

Počet oddělení: podle počtu žáků přihlášených k docházce do školní družiny.

Věk žáků: 6 – 9 let (1. – 3. třída)

Kapacita družiny: 270 žáků

Počet vychovatelek: podle počtu otevřených oddělení školní družiny.

Ředitel základní školy: Mgr. Alexandra Kejharová

Vedoucí vychovatelka: Ševčíková Blanka

Kontakty:

Telefon: 220 920 072

E-mail: druzina@zssuchdol.cz

Webové stránky: www.zssuchdol.cz/druzina/

Na zpracování výchovně vzdělávacího programu se podílel kolektiv vychovatelek: Ševčíková Blanka, Čunátová Vladimíra, Haluzová Michaela.

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2007

Aktualizováno: k 2. 9. 2024

2) Charakteristika školní družiny

Školní družina zabezpečuje žákům náplň volného času v době před vyučováním, odpoledne před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím komunikativním, sociálním, občanským, pracovním a rozvíjet schopnosti umět účelně trávit volný čas, řešit problémy.

Podstatou činnosti ve školní družině je hra, která nabízí nejrůznější modelové situace, je prostředkem relaxace, rekreace, zdrojem radosti, zážitku a napomáhá rozvoji osobnosti žáka – jeho samostatnosti, zodpovědnosti, tvořivosti, rozhodnosti, schopnosti týmové spolupráce, taktického myšlení a strategického plánování, učí žáky vyrovnat se s porážkami.

Denní časové rozvržení činnosti splňuje požadavky psychohygieny. Usilujeme o to, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj dítěte.

Působíme na žáky v době zvýšené únavy z vyučování, kdy se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům se snažíme přizpůsobit režim dne v družině.

Školní družina má kapacitu 270 žáků. Nachází se v původní budově školy a dvě oddělení jsou v přístavbě nad mateřskou školou. Tyto novější oddělení využívají k výchovně vzdělávací činnosti vlastní prostory, ostatní oddělení jsou ve třídách.

V oddělení je část místnosti pokryta kobercem nebo molitanovými deskami, kterých žáci využívají zejména ke hře se stavebnicemi, při rozhovorech v komunikativním kruhu, při odpočinkových činnostech apod. Pro zájmové a rukodělné činnosti je část místnosti vybavena stoly a židličkami. Oddělení, která jsou ve třídách, využívají vybavení klasické pro třídu. Na výzdobě prostor družiny se podílejí sami žáci.

Pro zájmové činnosti využíváme další vhodné prostory v budovách školy: velkou tělocvičnu, odbornou učebnu výpočetní techniky, multifunkční učebny, cvičnou kuchyňku, keramickou dílnu apod. Vlastní technické vybavení školní družiny je vzhledem k využívání odborných učeben minimální.

Pro herní činnosti v oddělení si mohou žáci vybírat stavebnice, hračky, stolní hry, herní koutky a pro aktivity venku drobný cvičební náčiní jako např. míče, švihadla, chůdly, kuželky, stolní tenis apod.

Pro rozvoj čtenářských dovedností a návyků máme dětské knihovničky vybavené dětskými knížkami různého žánru, časopisy, brožury s kvízy, s hádankami. Také žáci rádi využívají různé hry k rozvoji slovní zásoby, nácvičku abecedy, skládání slov a vět, pexesa s písmeny apod.

V okolí družiny využíváme krásné přírodní prostředí, které je zdrojem poznání i možností k rekreačním činnostem a vycházkám. Pohybové dovednosti si rozvíjíme na dětském hřišti vybudovaném na školní zahradě, na víceúčelovém sportovním hřišti či na lanovém hřišti v areálu školy.

Průběžně sledujeme další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné a sportovní činnosti.

Režim dne

Režim dne je stanovený s ohledem na psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity, odpočinku, relaxace u jednotlivých žáků. Také umožňuje organizaci činností v průběhu dne pružně přizpůsobit potřebám a aktuální situaci v družině.

Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený. Žáci jsou podněcováni k vlastní aktivitě.

Délku času strávený venku přizpůsobujeme únavě žáků a rozvrhu vyučování. Rekreační činnosti zahrnujeme do režimu dne i po svačině.

V ranní družině jsou zařazovány klidné a nenáročné činnosti odpočinkového charakteru, které probíhají spíše individuální formou. Žáci mohou do družiny docházet během celého ranního provozu.

Po vyučování dochází k velkému poklesu výkonnosti. Žáci využívají spíše spontánní individuální či skupinové aktivity. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami žáků. Po odpočinku navazují zájmové činnosti různého zaměření. Činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci se snažíme provádět venku, ve velké tělocvičně nebo v gymnastickém sále. Pokud žáci mají delší vyučování, zařazujeme toho dne převážně činnosti odpočinkové a rekreační, nebo činnosti, které lze provádět mimo budovu školy.

Denní skladba činností

- ***po ukončení vyučování*** – hygiena, oběd (probíhá ve školní jídelně)
- ***odpočinkové činnosti*** – jsou to klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil; žáci sami volí k těmto činnostem optimální polohu, probíhají po obědě nebo podle potřeby kdykoliv během dne. Jejich organizace a náplň plní psychohygienické poslání.
- ***zájmové činnosti*** – umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností; dominující je vlastní aktivita žáků, která jim přináší radost a uspokojení; činnosti probíhají ve skupinách či individuálně, organizovaně či spontánně
- ***rekreační činnosti*** – slouží k regeneraci sil; zařazujeme do nich náročnější pohybové, sportovní, turistické nebo manuální prvky
- ***svačina***
- ***příprava na vyučování*** – zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, didaktické hry, práce s knihou, časopisem apod.

Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti. Snažíme se, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky.

Příprava na vyučování

Tato činnost probíhá až po 15-té hodině. V této době již někteří žáci odchází domů nebo do dalších zájmových útvarů a je relativně menší počet rozptylujících podnětů.

Při vypracovávání domácích úkolů pomáháme žákům správně porozumět zadání a způsobu vypracování. Žák si pak úkol zpracovává samostatně. Ve stejné době se musíme zároveň věnovat žákům, kteří odchází z družiny a osobně je předat rodičům, lektorům, popřípadě zkontrolovat žáka, který odchází z družiny sám. Vždy to znamená pohyb po družině, šatně, popř. na chodbě.

U žáků 1. tříd tedy není možné zajistit soustavný individuální přístup vychovatelky, potřebný klid k práci, která vyžaduje soustředěnost žáka, pomoc a kontrolu dospělé osoby. Na možné problémy a jejich důsledky upozorňujeme rodiče již v září.

K vypracovávání domácích úkolů ve školní družině vyžadujeme od rodičů písemný souhlas.

Žáci se mohou připravovat na vyučování také jakoukoliv činností, která procvičuje získané poznatky ze školy. Žák se tím učí používat získané dovednosti v každodenní činnosti, např. při spontánních aktivitách, při zájmových činnostech apod.

3) Výchovně vzdělávací činnost

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Činnost školní družiny je určena žákům prvního stupně přihlášeným k pravidelné denní docházce.

Žáci jsou rozděleni do oddělení a počty přítomných žáků se během dne mění, odcházejí do zájmových kroužků nebo domů. Tuto mobilitu zohledňujeme na začátku školního roku při sestavování provozu jednotlivých oddělení. Žáci v oddělení s kratším provozem jsou po ukončení provozu převedeni do oddělení s provozem do 18:00 hodin.

Zájmové vzdělávání uskutečňujeme:

- **pravidelnou** zájmovou, výchovnou, rekreační činností včetně možnosti přípravy na vyučování
- **příležitostnou** zájmovou, výchovnou, rekreační činností včetně možnosti přípravy na vyučování
- využitím otevřené **nabídky spontánních činností**
- **vzdělávacími programy** navazujícími na rámcové vzdělávací programy školy

Specifičnost školní družiny

Zájmové vzdělávání se zabývá aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, kompenzuje jednostrannou zátěž ze školy, zajišťuje duševní hygienu, má funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, preventivní, zdravotní (relaxační a regenerační), sociální a preventivní, rozvíjí schopnosti, znalosti, dovednosti, talent, upevňuje sociální vztahy.

Program družiny koncipovaný do obecných témat umožňuje, aby vychovatelka s žáky plánovala a realizovala takové činnosti, které žáky zaujmou, naplňují jejich přání a potřeby. Při přípravě výchovně vzdělávacího programu za jednotlivá oddělení se snažíme zvážit všechny souvislosti, vzájemné vztahy, vývoj, možné změny v plánovaných aktivitách. Při výběru činností se řídíme věkem a stupněm rozvoje žáků, jejich potřebami, zájmem a cílem výchovy. Dbáme na kvalitu psychohygienických podmínek, dodržujeme pedagogické zásady, specifické požadavky pedagogiky volného času, metodické postupy a tvůrčím způsobem uplatňujeme moderní metody a formy práce.

Žáci se v družině vzdělávají především na základě vlastních prožitých zkušeností. Činností si prohlubují a rozvíjejí poznatky a dovednosti získané při vyučování. Dáváme žákům dostatek prostoru pro spontánní aktivity. Snažíme se podněcovat radost z učení, touhu poznat nové, získávat zkušenosti, ovládat další dovednosti, a tak přispívat k rozvoji osobnosti žáka.

Zásady pedagogického působení vychovatele:

- usilovat o rozvoj osobnosti každého žáka s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti
- pozitivně motivovat k dobrovolnému přijetí činnosti, ctít možnost svobodné volby
- podporovat iniciativu žáků, nápaditost, kreativitu a samostatnost, dávat možnost spoluúčasti na volbě, tvorbě i hodnocení programu
- pozitivně hodnotit snahu a výsledek činnosti žáka s ohledem na jeho možnosti a předpoklady, povzbuzovat tvořivost a vlastní fantazii, posilovat sebevědomí

- zařazovat činnosti, které přispívají k odstranění únavy, regeneraci duševních i fyzických sil, respektují individuální zájmy a potřeby žáků
- posilovat rozvoj pohybových schopností a zdokonalovat pohybové dovednosti
- předkládat nové podněty, které žáka obohacují, neopakovat stejné činnosti a formy z vyučování ve stejný den

Možná rizika, která ovlivňují a narušují výchovně vzdělávací činnost:

- časová rozdílnost při nástupu žáků do ŠD po vyučování
- únava vychovatelky po ranním vícehodinovém suplování
- kroužky zájmové činnosti
- spojování oddělení
- střídání přítomnosti žáků na činnost
- přechody po budově
- odchody žáků domů a osobní předávání žáků rodičům
- malý časový prostor na činnosti
- zapomnětlivost žáků – hledání částí oděvu, pomůcek
- zdravotní potíže žáků (alergie, bolesti, nevolnost)

Hlavní cíle zájmového vzdělávání

- rozvoj dítěte, jeho učení a poznání, umět využívat získaných poznatků
- osvojit si základy hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získat osobní samostatnost a schopnost projevit se jako svobodná osobnost působící na své okolí, umět projevit empatii, citlivě vnímat prostředí i přírodu
- používat otevřenou komunikaci
- chránit si své fyzické, duševní a sociální zdraví
- vychovávat k smysluplnému využívání volného času
- vybavit žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času
- využít sportovních aktivit k posílení organismu

Klíčové kompetence

Výchovně vzdělávací program po celé vzdělávací období posiluje a rozvíjí klíčové kompetence žáků. Jednou činností posilujeme více kompetencí.

V průběhu zájmového vzdělávání podporujeme rozvoj těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- jasně stanovujeme cíle každé činnosti
- nabízíme možnosti k získávání informací z různých pramenů a zdrojů
- podporujeme žáky k vybírání a využívání vhodných postupů, hledání odpovědi, hledání cest a způsobů řešení
- poskytujeme prostor k samostatnému plánování a organizaci vlastního učení
- vedeme žáky k hodnocení svých výkonů, reflexi vlastního pokroku
- vybízíme k prezentaci výsledků

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme identifikovat problém, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách

- vybízíme k vyhledávání informací vhodných k řešení problému
- směřujeme žáky k promýšlení a plánování řešení problémů
- směřujeme žáky k využívání získaných znalostí při hledání různých variant řešení
- poskytujeme prostor pro originální řešení a individuální postupy

Kompetence komunikativní

- dáváme prostor k vyjádření vlastních pocitů při prožitcích
- vedeme žáky k schopnosti poslouchat a interpretovat slova, naslouchat a porozumět tématům
- vytváříme příležitosti k zapojení se do diskuze, argumentaci a prezentaci svých názorů
- dbáme na dodržování zásady naslouchat druhým, respektovat jejich myšlenky

Kompetence sociální a personální

- podporujeme práci v týmu, chápání a respektování postojů a názorů druhých, utváření příjemné atmosféry v týmu
- vybízíme žáky k přijímání kompromisů, respektování dohodnutých pravidel
- dáváme prostor k hodnocení své práce i práce druhých, podporujeme pocit zodpovědnosti za výsledky své i celého týmu
- podporujeme orientaci ve volnočasových aktivitách
- dáváme prostor k výběru odpovídající zájmové činnosti žáků

Kompetence občanské

- upřednostňujeme a prosazujeme vytváření návyků pro udržení zdravého životního stylu
- seznamujeme žáky s právy a povinnostmi dítěte; posilujeme právní vědomí dětí při práci
- spoluvytváříme hodnotový systém žáků, vedeme je k porozumění pravidlům, řádům, společenským normám a k jejich respektování
- seznamujeme žáky s kulturními tradicemi, kulturním a historickým dědictvím, vedeme je k úctě, ochraně a respektu k nim
- zařazujeme výukové programy, ve kterých se žáci učí chápat ekologické souvislosti

Kompetence pracovní

- podporujeme radost z dobře vykonané práce
- rozvíjíme schopnost plánování a organizace pracovního postupu
- motivujeme k uplatňování znalostí a dovedností při svém dalším rozvoji, přípravě na budoucí povolání
- dáváme prostor pro prezentaci výsledků práce žáků v prostorách školy
- nabízíme možnosti k získávání znalostí a zkušeností i mimo vzdělávací zařízení

Kompetence k trávení volného času

- umí trávit účelně volný čas
- zná možnosti smysluplného využití volného času
- umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času

Formy zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání poskytujeme formou pravidelné denní docházky.

Délka a časový plán vzdělávání

Plán zájmového vzdělávání je stanoven na dobu tří let a poté dle evaluace a dosažených výsledků bude provedena korekce programu. Vychovatelky pracují s tématy na dobu deseti měsíců.

4) Obsah výchovně vzdělávací činnosti

Obsah výchovně vzdělávací činnosti je zpracován pro všechna oddělení a umožňuje výběr možných činností, ze kterých si vychovatelky volí podle aktuálního složení žáků v oddělení, s nímž pracují. Je zaměřen na rozvoj, prohlubování a upevňování školních vědomostí a dovedností, a to prostředky podle požadavků pedagogiky volného času a podle konkrétních podmínek ŠD. Navazuje na ŠVP ZŠ v oblasti Člověk a jeho svět. Jeho smyslem je, aby si žák utvořil základní představu o světě a životě, který jej obklopuje. Volíme témata, která co nejvíce podněcují vlastní prožitky žáků a v nichž lze propojovat herní činnosti s reálnými situacemi, jak je žáci znají ze své životní praxe.

Vychovatelky mají dostatek prostoru k tvořivé práci, mohou ji volně přizpůsobovat v rámci svých oddělení konkrétním žákům a upravovat je v souladu s jejich dosavadní poznatkovou zkušeností i s jejich aktuálními zájmy.

Oblast výchovně vzdělávací činnosti - Člověk a jeho svět

Tematické okruhy:

- 1) Místo, kde žijeme
- 2) Lidé kolem nás
- 3) Lidé a čas
- 4) Rozmanitost přírody
- 5) Člověk a jeho zdraví

Posláním školní družiny je motivovat, podporovat a vést děti k rozvoji osobnosti smysluplným využitím volného času, a to širokou nabídkou aktivit v bezpečném prostředí.

Činnost a výchovné působení vychovatelek v jednotlivých odděleních zaměřujeme na regeneraci sil dětí po vyučování, na posílení sebevědomí, rozvíjení kreativity, na seberealizaci, radost a hru, na komunikaci a sociální kontakty.

Ve školní družině probíhá pravidelná činnost, zahrnující činnosti ze všech výchovných a vzdělávacích oblastí. Družina umožňuje žákům odpočinkové činnosti klidové i aktivní a přípravu na vyučování. V průběhu dne nabízí spontánní aktivity.

Příležitostné akce jsou zpravidla určeny pro všechna oddělení a jsou zahrnuty v celoročním plánu akcí ŠD.

Základním prostředkem činnosti ŠD je hra založena na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje jejich vědomosti a dovednosti, navozuje kladné emoce. Dobře navozené hry přinášejí pozitivní výsledky.

Při veškerých činnostech ve družině vycházíme ze zásad požadavků volného času – dobrovolnosti, zajímavosti a zájmovosti, aktivity a seberealizace, citlivosti a citovosti.

1. MÍSTO, KDE ŽIJEME

Tematický okruh	Činnosti	Kompetence
Domov	<ul style="list-style-type: none"> - vyprávíme si o životě naší rodiny, vzájemné pomoci, o společném trávení volného času - popisujeme místo svého bydliště - povídáme si o různých typech rodin - besedujeme o bezpečném chování doma - tvoříme vybavení bytu - povídáme si o práci v domácnosti, čím můžeme pomoci, péče o nemocné - čteme si příběhy, v nichž vystupuje rodina, dětský hrdina - vytváříme konstrukce ze stavebnice LEGO – stavba domu, města - seznamujeme se se způsoby bydlení v různých zemích (dříve a dnes) 	<p>1,3,5,6 1,3,6 3,4,6 1,2,3,5 2,3,6 1,2,4,5 3,4,6 2,3,4,6 1,2,3,5</p>
Škola	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme prostory školy a jejich funkce, kreslíme školu - soutěžíme v orientaci po budovách ZŠ - navštěvujeme odborné učebny a využíváme jejich vybavení k zájmové činnosti - poznáváme zaměstnance školy, spolupracujeme s nimi - seznámíme se s vnitřním řádem a režimem ŠD - seznamujeme se s historií naší školy, s životem a dílem M. Alše - upevňujeme základní režimové návyky (stravování, pitný režim, osobní hygiena apod.) - učíme se plánovat činnosti, dodržujeme zásady pořádku a bezpečného chování - vytváříme si pravidla vhodného chování a systém hodnocení - vyrábíme výzdobu oddělení a okolního prostoru 	<p>1,2,5 1,2,3,6 2,3,6 3,4,5 1,3,4 1,2,3 2,5,6 1,2,4,5 2,3,4,5 5,6</p>
Okolí školy	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme okolí školy - seznamujeme se se zásadami bezpečného chování při pobytu venku (hřiště, vycházky, dopravní situace) - hrajeme si na architekty a navrhujeme, např. hřiště, budovy 	<p>1,2,5 2,4,5,6 2,5,6</p>
Obec	<ul style="list-style-type: none"> - seznamujeme se s historií obce, jejími zajímavostmi, významnými a památnými místy, budovami - vytváříme prostorové modely budov - povídáme si o zajímavostech okolních obcí - spolupracujeme se společenskými organizacemi v obci - navštěvujeme DDM, místní knihovnu - sledujeme informace a dění v obci z místního časopisu - poznáváme hlavní město 	<p>1,2,3,5 1,2,6 1,3,4 5,6 1,2,3,6 3,4,5 1,5,6</p>
Cestujeme	<ul style="list-style-type: none"> - procvičujeme si zásady správného chování v dopravním prostředku, na veřejné komunikaci, v kulturních zařízeních - poznáváme světadíly, státy, českou republiku, národnostní skupiny, státní symboly – vlajky - seznamujeme se s literaturou jiných národů - vyprávíme si zážitky z cest - seznamujeme se s odlišnostmi různých krajů (zvyky, nářečí, odívání, hudba), zpíváme lidové písně z různých krajů - pracujeme s mapou a turistickými průvodci, vysvětlujeme si zeměpisné pojmy a turistické značky, poznáváme a určujeme světové strany /kompas, přírodní úkazy/, pracujeme s buzolou - seznamujeme se se zásadami chování „když se ztratím“ (les, město) 	<p>1,2,5,6 1,3,5,6 1,3,5,6 3,5,6 1,4,6 1,2,3,4,6 1,2,3</p>

Chodec, cyklista	<ul style="list-style-type: none"> - popisujeme svou cestu do školy - seznamujeme se s pravidly silničního provozu pro chodce a cyklisty - poznáváme dopravní značky, dopravní prostředky - procvičujeme zručnost při jízdě na kole, koloběžce - vyprávíme si o různých typech dopravy v současnosti i minulosti v různých částech světa 	<p>1,3,5 1,2,3,5 1,2,5,6 1,2,6 1,2,3,6</p>
------------------	---	--

2. LIDÉ KOLEM NÁS

Tematický okruh	Činnosti	Kompetence
Rodina	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme práva a povinnosti členů, rozdělení rolí v rodině, moudrost našich prarodičů - vyprávíme si o povolání rodičů, čím bych chtěl být já - „Moje rodina“ – kresba, koláž, modelování - kreslíme zážitky z rodinných aktivit - seznamujeme se s rodinnými tradicemi, zvyky - hrajeme námětové hry „Na rodinu“ - vyrábíme přáníčka či dárky pro členy rodiny - tvoříme rodokmeny 	<p>4,5 3,4,6 3,4,6 1,3,6 3,6 1,2,3,6 4,6 1,2,4,6</p>
Kamarádi	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme své kamarády, vyprávíme si s nimi, sestavujeme tablo - malujeme portrét kamaráda - poznáváme vlastnosti kamarádů, zásady kamarádství - upevňujeme vztahy mezi kamarády - respekt, vzájemná pomoc, společné aktivity, smírné a nenásilné řešení konfliktů - besedujeme o šikaně, vysvětlujeme si pojem, linka bezpečí - možnosti vzájemné elektronické komunikace, skryté nebezpečí - vytváříme dárky pro budoucí prvňáčky - připravujeme si vzájemně kulturní a sportovní akce - učíme se vzájemnému soužití ve skupině – utváříme si kolektivní cítění, vzájemnou ohleduplnost a komunikaci - vytváříme kalendář s narozeninami a svátky kamarádů 	<p>2,4,6 1,2,6 1,3,4,5 1,2,3,4,5 1,2,5 1,3,5 2,5,6 4,5,6 1,3,4,6 1,2,6</p>
Komunikace	<ul style="list-style-type: none"> - besedujeme o kouzelných slovech (děkuji, prosím, omlouvám se,...) o významu slov nevhodných - osvojujeme si způsoby a možnosti vyjádření přání, názoru, problému, co se nám líbí, nelíbí, co bychom změnili - učíme se diskutovat - učíme se správně telefonovat – modelové situace (ohlášení požáru, přivolání první pomoci apod.) - upevňujeme návyky vzájemné komunikace písemné, verbální, neverbální, elektronické - učíme se jasnému vyjadřování - užíváme slovní hříčky, jazykolamy, rozpočítadla, dramatizace, vtipy, hádanky, loutkové divadlo - osvojujeme si dovednosti říci „NE“ nevhodným nabídkám, nabídkám cizích lidí, upevňujeme si asertivní chování 	<p>1,3,4,5 1,2,3,5 1,3,5 1,2,3 1,3,6 1,3,4 1,2,3,6 1,2,4,5</p>
Lidé – historie a budoucnost	<ul style="list-style-type: none"> - seznamujeme se s řemeslnou výrobou, hrajeme hry na řemesla - čteme pohádky, říkadla, seznamujeme se s lidovými rčeními - kreslíme ilustrace, hudební dramatizace pohádek - posloucháme a zpíváme písně (lidové, umělé), koledy - poznáváme hudební nástroje, rytmizace - používáme různé nářadí, pracujeme s různým materiálem - vyprávíme si o životě na hradech a zámcích, v podhradí 	<p>1,2,5,6 1,2,3,6 3,6 1,3,6 1,3,4,6 1,2,4,6 1,3,4,6</p>

	- čteme si pověsti a legendy, Staré pověsti české, vysvětlení souvislostí, dramatizace	1,2,3,6
	- seznamujeme se s pravěkem	1,3,4,6
	- připomínáme si historické události v souvislosti se státními svátky	1,5
	- seznamujeme se s vynálezy, vynálezci, s životem v budoucnosti	1,5,6

3. LIDÉ A ČAS

Tematický okruh	Činnosti	Kompetence
Čas	- učíme se určovat čas (hodiny, části dne, dny, měsíce, roční období, letopočty), časová pásma - seznamujeme se s druhy hodin, vyrábíme si papírové, sluneční hodiny - procvičujeme si určování času při denních činnostech, při hrách - orientujeme v čase – teď, před chvílí, dříve, později, včera, zítra, dávno apod. - seznamujeme se s vesmírem, planetami, oběhem Země kolem Slunce - čteme si příběhy s tematikou času	1,2,4,6 1,2,6 1,2,6 1,2,3 1,2,3,6 3,6
Denní režim	- seznamujeme se se zásadami denního režimu - učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu – upevňování návyků - kreslíme obrázek "Můj všední den" rozdělený do jednotlivých časových úseků - procvičujeme sebeobslužné činnosti, procvičujeme stolování - organizujeme „Den na ruby“ – žáci si připravují program	1,2,5 1,5,6 2,3,6 2,4,6 1,4,6
Práce a volný čas	- připravujeme se do školy, domácí úkoly, didaktické hry - pracujeme na počítači (základy užívání PC, zdokonalování formou her, výukové počítačové programy, internet) - pracujeme s dětským časopisem, knihou (četba, křížovky, kvízy) - pracujeme se stavebnicemi (montáž, demontáž, plošné a prostorové kompozice) - využíváme návody (konstrukční plány) při pracovních postupech - ochraňujeme výsledky práce, respektujeme práci ostatních, odměnou za práci je pochvala, ocenění, radost - při práci využíváme různé druhy materiálů (přírodní, technické) - pracujeme a tvoříme s plastickým materiálem (modelína, hlína, těsto aj.) - rozlišujeme a hodnotíme strukturu, tvar a barvu objektů – využíváme vlastnosti jednotlivých materiálů v praxi - hledáme rozdíly aktivního a pasivního odpočinku, vhodného a nevhodného trávení volného času, vyměňujeme si zkušenosti - povídáme si o využití médií, reklamy - správný výběr, vliv na člověka - vzájemně si ukazujeme vlastní zájmovou činnost - aktivně prožíváme čas v ŠD (nocujeme, sportujeme, soutěžíme, tvoříme, učíme se novým druhům zájmových aktivit) - rozvíjíme kulturu bydlení a odívání (kultura prostředí, návrh výzdoby a realizace v ŠD, vhodné oblečení, návrhy vzoru látky)	1,2,6 1,2,3,4,6 1,2,3,6 2,3,4,6 1,2,4,6 3,4,6 1,2,6 1,2,6 1,2,4,6 1,2,3,6 2,3,4,6 3,5,6 1,2,3,4,6 1,2,3,4,6

Tradice, svátky	- prožíváme určité svátky během roku, seznamujeme se s lidovými tradicemi, zvyky	1,5,6
	- čteme příběhy, básně, prohlížíme obrázky, zpíváme písně, koledy	6
	- vyrábíme dárky, přání, výzdobu, dekoraci, masky	2,3,6
	- pořádáme kulturní akce, organizujeme činnosti (oslavy, soutěže, prezentace apod.)	1,2,3,6
	- posloucháme hudbu, vyjadřujeme rytmus pohybem, nacvičujeme tance, hry	1,2,6
- kreslíme, malujeme, vytváříme koláže, prostorové výrobky	1,2,6	

4. ROZMANITOST PŘÍRODY

Tematický kruh	Činnosti	Kompetence
Přírodní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - na vycházkách pozorujeme přírodní útvary živé a neživé přírody, sledujeme živočichy, pozorujeme a určujeme stopy ve sněhu - sbíráme listy, plody a ostatní přírodní materiál pro další výtvarné zpracování, suché vazby, budování staveb, péči o zvěř apod. - pozorujeme práci na poli, na zahradě - povídáme si o podmínkách života (zvířat, člověka, rostlin) - seznamujeme se s ekosystémem lesa: užitek, druhy stromů, využití dřeva, houby, vhodné chování člověka - určujeme světové strany podle přírodních úkazů, kompasu - seznamujeme se s přírodními živly (voda, vzduch, oheň) - povídáme si o hvězdách a souhvězdích - poznáváme stromy, rostliny a živočichy, výtvarné zpracování - besedujeme o volně žijících a domácích zvířatech, jejich mláďatech, poznáváme ptáky - pečujeme o rostliny, zvěř, ptáky - poznáváme rostliny (chráněné, jedovaté, léčivé) - vyprávíme si o pěstování ovoce a zeleniny, ukázky druhů, využití, modelování - zpíváme písně o rostlinách, zvířatech, četba, dramatizace, pohybové hry 	<p>1,3,4,6</p> <p>1,2,4,6</p> <p>1,2,3,6</p> <p>1,2,3</p> <p>1,2,3,5,6</p> <p>1,2,6</p> <p>1,2,3,4</p> <p>1,3</p> <p>1,2,3,4,6</p> <p>1,2,3</p> <p>1,2,6</p> <p>1,2,3,6</p> <p>1,2,3,4,6</p> <p>1,2,3,6</p>
Ochrana životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - utváříme si kladný vztah k přírodě, upevňujeme zásady správného chování - seznamujeme se se způsoby ochrany životního prostředí (úspora zdrojů, třídění odpadu, úklid ...) - vyprávíme si o nebezpečných odpadech, jaké jsou důsledky pro ekosystém a člověka - při vycházkách pozorujeme čistotu a úpravu prostředí v okolí ZŠ - povídáme si jak zlepšujeme a chráníme životní prostředí doma a v okolí domova - hrajeme ekologické hry - malujeme krajinu čistou a znečištěnou 	<p>4,5</p> <p>1,2,3,6</p> <p>1,2,3,4</p> <p>1,2,4,5</p> <p>1,2,3,5</p> <p>1,2,3,4,6</p> <p>2,6</p>

Roční období	<ul style="list-style-type: none"> - povídáme si o ročních obdobích, pozorujeme změny v přírodě - motivy z ročních období vyjadřujeme různými výtvarnými technikami - učíme se kombinované výtvarné techniky, hrajeme si s barvami, vytváříme výzdobu - čteme si pohádky, básně, pranostiky, zpíváme písně 	<p>1,2,3,6</p> <p>1,2,3,6</p> <p>1,2,3,6</p> <p>1,3,4,6</p>
Počasí	<ul style="list-style-type: none"> - povídáme si o počasí, o jeho proměnách, extrémech, o vzniku mlhy, mraků, deště apod. - pozorujeme počasí v průběhu roku, určujeme znaky, sledujeme teploměr, výtvarně znázorňujeme - besedujeme o významu vody, druhy skupenství, provádíme jednoduché pokusy - povídáme si o tom, jak mohou předpovídat počasí zvířata a jevy v přírodě, odhadujeme počasí podle přírodních úkazů - tvoříme výrobky: větrník, mlýn, parník apod. - zpíváme písně o počasí 	<p>1,2,3</p> <p>1,2,3,4,6</p> <p>1,2,6</p> <p>1,2,3</p> <p>2,3,6</p> <p>1,6</p>

5. ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Tematický okruh	Činnosti	Kompetence
Naše tělo	<ul style="list-style-type: none"> - povídáme si o průběhu lidského života a o jeho změnách - popisujeme základní stavbu lidského těla, pracujeme s encyklopedií lidského těla - formou her zjišťujeme znalost svého těla, měříme se, vážíme se, hrajeme hry na tělo - poznáváme smysly, šestý smysl (emoce) - hrajeme smyslové, psychomotorické, relaxační hry - povídáme si o životě hendikepovaných lidí, poslepu se orientujeme v prostředí - povídáme si o tom, jak se naše tělo chová v době nemoci, při únavě, ve stresu, chování u lékaře, prevence - kreslíme postavu a do obrysu dokreslujeme nejdůležitější tělesné orgány - části těla používáme k výtvarným činnostem (obtisk ruky, prstu, nohy) - pantomimicky předvádíme "řeč těla" - poznáváme svůj hlas, učíme se ho ovládat formou pěveckých cvičení a her 	<p>1,2,3</p> <p>1,2,4,6</p> <p>1,2,3,6</p> <p>3,4,6</p> <p>2,4,6</p> <p>1,5,6</p> <p>1,2,3,5</p> <p>1,2,6</p> <p>4,6</p> <p>1,6</p> <p>3,4,6</p>
Pečujeme o své zdraví	<ul style="list-style-type: none"> - pečujeme o svůj chrup, hry, kvízy, hádanky - seznamujeme se se zásadami vhodného otužování, oblékání, zdravého životního stylu - upevňujeme základní hygienické návyky, pitný režim - povídáme si o zásadách zdravé výživy - povídáme si o škodlivém či příznivém vlivu prostředí, ve kterém se pohybujeme (hluk, prašnost apod.) - povídáme si o prevenci před sluncem, bouřkou, ohněm - besedujeme o prevenci úrazů - seznamujeme se se zásadami první pomoci a přivolání pomoci - učíme se ošetřovat drobná poranění (úrazy, popáleniny, opařeniny) 	<p>1,2,5,6</p> <p>1,2,3,5,6</p> <p>4,5</p> <p>3,6</p> <p>1,2,3,5</p> <p>1,2,3,5</p> <p>1,2,3,5,6</p> <p>1,2,5</p> <p>1,2,5,6</p>

Osobní bezpečí	<ul style="list-style-type: none"> - osvojíme si zásady bezpečnosti a ochrany zdraví v ZŠ, v tělocvičně, na hřišti, při sportovních aktivitách, v přírodě, ve vodě, o prázdninách - poznáváme nebezpečné, jedovaté rostliny a houby - procvičujeme znalosti zásad správného chování na veřejné komunikaci - seznámíme se s únikovou cestou (evakuace z budovy ZŠ) a s obecnými zásadami ochrany člověka za mimořádných situací - besedujeme o vztahu člověka a psa (neznámá zvířata, výcvik psů) - vyprávíme si o projevech týrání a zneužívání slabších jedinců (šikana) - seznamujeme se se základními lidskými právy, práva dětí (Úmluva o právech dítěte), komunikace s linkou důvěry - besedujeme o krizových situacích (neznámé prostředí, neznámý člověk, úraz, požár ...) - při činnostech používáme vhodné pracovní nástroje a pomůcky - prohlubujeme si své vědomosti o ohni, jeho vlastnostech, zásadách bezpečného zacházení s ohněm - besedujeme o návykových látkách, poznáváme základní údaje o domácích přípravcích podle údajů na obale, léky - učíme se, jak požádat nebo přivolat pomoc dospělého nebo policie 	<p>1,2,3,4,6 1,5,6</p> <p>1,2,3,5</p> <p>1,2,5 3,4,6</p> <p>1,2,5</p> <p>1,3,5</p> <p>1,2,4,5 2,5,6</p> <p>1,2,5,6</p> <p>1,3,5 1,2,3,5</p>
Zvyšujeme tělesnou zdatnost	<ul style="list-style-type: none"> - seznamujeme se s pravidly činností a her, dbáme na jejich dodržování - při sportovních aktivitách si osvojujeme zásady sportovního chování a bezpečnosti - prohlubujeme si pohybovou dovednost a upevňujeme tělesnou zdatnost (prolézačky, zdolávání přírodních a umělých překážek, cvičení na nářadí, sportovní a pohybové činnosti) - procvičujeme pohybovou vytrvalost, zvyšujeme celkovou kondici (chůze, běh) - učíme se správnému rozcvičení, posilování a protahování při každém cvičení - sportujeme s různým náčiním, na sněhu, soutěžíme - učíme se nové sportovní, pohybové, taneční hry 	<p>1,3,4,6</p> <p>1,2,3,6</p> <p>1,2,3,4,5,6</p> <p>4,5,6</p> <p>1,2,6</p> <p>1,2,3,4,6</p> <p>1,2,3,4,6</p>

Příležitostné a každoročně se opakující činnosti školní družiny

Září

(Po)známe svou školu a její okolí
Bezpečně se chováme v areálu školy a jejím okolí
Poznáváme své kamarády – stmelovací aktivity, přátelství, společné foto
Podzimní sklizeň – různé plody, tvoření, sběr pro zvěř
Vytváříme výzdobu školní družiny
Připomínáme si svátek sv. Václava

Říjen

Pozorujeme podzimní přírodu
Sbíráme přírodniny, které využíváme k tvoření
Besedujeme o úrazech doma, ve škole, v dopravě
Podílíme se na úklidu venkovního areálu školy
Máme rádi zvířata - připomínáme si mezinárodní den zvířat
Lehkoatletické disciplíny - rekordy
Připomínáme si státní svátek, mezinárodní den seniorů, den stromů

Listopad

Pozorujeme barvy podzimu, změny počasí
Les je náš kamarád – ekosystém, vhodné chování
Soutěžíme v hodů papírovou vlašťovkou
Připomínáme si svátek zesnulých, sv. Martina, světový den pozdravů
Připravujeme se na Vánoce

Prosinec

Prožíváme adventní čas v družině
Pečujeme o své zdraví – chování v krizové situaci
Sportujeme bez úrazu - prevence zimních úrazů
Vyrábíme dárky pro své blízké
Připomínáme si svátek sv. Barbory, sv. Mikuláše, Vánoce

Leden

Karneval
Příroda v zimě – péče o zvěř, ptáky
Tvoříme recyklací odpadového materiál
Cesta ke zdraví – životní styl, nemoc, úraz
Radovánky na sněhu a ledu
Připomínáme si svátek tří králů

Únor

Záhadné stopy ve sněhu – zvěř, ptáci
Masopustní období – tvoření masky, tradice
Poznáváme lidské tělo, smysly, emoce
Netradiční soutěže v zimních sportech
Sportujeme na sněhu
Připomínáme si mezinárodní den mateřského jazyka

Březen

Besedujeme o životě nevidomých lidí, canisterapie, hry bez zrakové kontroly
Příroda se probouzí – rostliny, zvířata
Vyrábíme dárky budoucím prvňáčkům
Připravujeme se na Velikonoce
Kniha je náš kamarád – návštěva knihovny, prezentace knih

Připomínáme si mezinárodní den žen, den vody, den učitelů

Duben

Pozorujeme jarní přírodu, poznáváme rostliny, zvířata

Dopravní výchova – chodec, cyklista

Čarodějnice řadí – hry, soutěže

Připomínáme si den Země úklidem venkovního areálu školy

Připomínáme si světový den dětské knihy

Květen

Moje maminka – oslava svátku matek, výroba dárečků

Kolečkové odpoledne – jízda zručnosti na koloběžkách

Relaxujeme při hudbě, četbě, poslechu

Orientujeme se v areálu školy - orientační hry

Zdravověda – záchranný systém, poskytnutí první pomoci

Připomínáme si státní svátky, den slunce, den hasičů, den matek, den rodiny

Červen

Malujeme na chodník

Výstava výtvarných prací na plotě

Sportujeme v netradičních sportech – opičí dráhy, víceboj

Vodní hrátky

Tvořivé dílny

Loučíme se s kamarády

Připravujeme se na prázdniny

Dlouhodobé projekty

Dětství bez úrazů

Projekt je zaměřen na aktivní prevenci žáků před úrazy. Obsahem projektu jsou sdělení, která si musí žáci osvojit a přijmout za vlastní. Žáci je leckdy znají nazpaměť, ale neví, jak se podle nich chovat. Snažíme se působit na ně tak, aby se samotně dokázali úrazu vyhnout, vyřešit rizikovou situaci, svými znalostmi a návyky předešli možnému zranění.

Témata projektu:

- nebezpečí doma, ve škole, při sportu
- nebezpečné nálezy venku
- popáleniny, opařeniny, otravy
- doprava, jízda na kole
- tísňová volání

K projektu využíváme výukové a metodické materiály vytvořené obecně prospěšnou společností Dětství bez úrazů, která se prevencí dětských úrazů věnuje již od roku 1996. Projekt máme rozložen do celoroční činnosti družiny. S žáky pracujeme samostatně v rámci jednotlivých oddělení nebo pořádáme společné akce, např. besedy s lékařem, se zástupci Městské policie, s kynologem, jízdu zručnosti na kole a další.

Poznatky žáků si ověřujeme při besedách, testech, kvízích, různých hrách a soutěžích i ve výtvarných činnostech.

Snažíme se, aby si žáci poradili nejen v rizikové situaci, ale dokázali také vnímat i bezpečné prostředí, ve kterém se denně pohybují. Vycházíme ze znalosti typologie úrazů podle místa výskytu a řešíme riziková místa způsobem, který účinně minimalizuje možnost vzniku úrazu.

5) Podmínky pro zájmové vzdělávání

Materiální podmínky

V jednotlivých oddělení máme dostatečné vybavení her, hraček, sportovního náčiní, potřeby pro výtvarné a rukodělné činnosti, knihy. V průběhu školního roku dle potřeby materiál doplňujeme. Vlastní technické vybavení školní družiny je vzhledem k využívání odborných učeben minimální.

Psychosociální podmínky

Snažíme se vytvářet klidné prostředí a příznivé sociální klima, aby se žáci cítili spokojení, bezpeční, otevření ke komunikaci, chránění před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Máme vytvořená pravidla, která platí pro všechny účastníky družiny. Každý žák má stejná práva, možnosti, povinnosti.

Respektujeme potřeby jedince a jeho osobní problémy. Snažíme se, aby každý žák mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti, být tak v některých z nabízených činností úspěšný.

Nabídka alternativních aktivit je dobrovolná, neopomíjíme přirozenou zvědavost žáků. Při práci v nich rozvíjíme citlivost pro vzájemnou pomoc a toleranci, podporu ve vztahu k ostatním, ohleduplnost, zdvořilost, solidaritu. Podporujeme důvěru žáka v sebe sama, jeho schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení. Do plánování, realizace i hodnocení činností jsou žáci aktivně zapojováni. Žáci nejsou přetěžováni, dostávají srozumitelné pokyny. Nabízíme činnosti, které mají pro žáky smysl a vedou k praktické zkušenosti. Vytváříme podmínky pro spoluúčast žáků na životě školy a školní družiny.

Personální podmínky

Počet vychovatelek odpovídá počtu otevřených oddělení v daném školním roce.

2 vychovatelky	pracovní úvazek celý
ostatní vychovatelky	pracovní úvazek zkrácený

Pedagogické působení zajišťují kvalifikované vychovatelky, které mají zájem o svůj odborný růst, soustavně se dále vzdělávají v kurzech i samostudiem. Chovají se a jednají profesionálním způsobem – v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině.

Denní podstatou naší pedagogické práce je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci. Jsme iniciátory a průvodci žáka při volnočasových činnostech, které přímo nebo nepřímo řídíme, navozujeme, motivujeme, umožňujeme a hodnotíme, oceňujeme a chválíme. Vnímáme celou osobnost žáka a získáváme je ke spolupráci. Snažíme se vést žáky k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí. Usilujeme, aby výsledkem byla pohoda a prožitek žáků, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu u nás v družině.

Podmínky pro činnost žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Žákům se specifickými vzdělávacími potřebami podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnujeme průběžně zvláštní pozornost. Úzce spolupracujeme s třídními učiteli, s rodiči a problémy řešíme individuálně.

Zejména uplatňujeme tato opatření:

- individuální přístup
- respektujeme individuální tempo
- posilujeme motivaci
- uplatňujeme vhodné formy komunikace

Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízíme další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

Zejména uplatňujeme tato opatření:

- individuální zadávání složitějších úkolů
- vhodně zvolené role ve skupinové práci
- zapojujeme je do náročnějších aktivit

Snahou vychovatelů je vychovávat žáky k rovnému přístupu ke spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším.

Přijímání žáků

Žáky 1. tříd přihlašují do družiny rodiče písemně při zápisu do školy. Přihlašování žáků z ostatních ročníků prvního stupně na další školní rok probíhá v červnu vyplněním elektronické přihlášky. Do družiny může být žák přihlášen během celého školního roku. Při nástupu žáka do družiny vyplní rodiče Zápisní lístek, na kterém uvedou důležité informace o žákovi pro vychovatelku, rozsah docházky a způsob odchodu žáka z družiny.

Na písemnou žádost rodičů o vyřazení žáka může žák ukončit docházku během celého školního roku.

Spolupráce s ostatními partnery

Spolupracujeme s rodiči i jinými partnery s cílem nabízet aktivity a organizovat činnost ve prospěch rozvoje žáků a k prohloubení vzájemného výchovného působení školní družiny, rodičů a veřejnosti.

Spolupráce s rodiči

Naší snahou je, aby vztah s rodiči byl založen na vstřícnosti, otevřenosti, respektu a ochotě spolupracovat. Odpovědnost, práva a povinnosti jsou zakotveny ve vnitřním řádu družiny. Máme na zřeteli, že informovanost rodičů je důležitým předpokladem vzájemné komunikace a spolupráce. Ve spolupráci s rodiči uskutečňujeme různé aktivity, které napomáhají k dobrému chodu družiny, zejména:

- neformální setkání s rodiči, např. denní příležitostné setkání, výstavky dětských prací
- písemná forma, např. předávání upřesňujících informací, seznámení s plánovanými činnostmi jednotlivých oddělení
- při zabezpečení některých akcí ŠD:
  - doprovod na kulturní akce, tvořivé dílny pro děti
  - besedy
- individuální rozhovory
- třídní schůzky
- dny otevřených dveří
- zpětná vazba formou ankety
- sponzorské dary

O všech aktivitách i dění v naší školní družině informujeme rodiče prostřednictvím nástěnek na chodbě ŠD, webových stránek družiny, využíváme fotodokumentaci uspořádanou do kroniky naší družiny.

Spolupráce s učiteli

- osobní rozhovory (pomoc při řešení kázeňských problémů)
- účast vedoucí vychovatelky na jednáních pedagogické rady
- vzájemná spolupráce při využívání metodického materiálu, odborné literatury
- nácvik kulturních vystoupení (koncert, nácvik skladeb)
- vytváření příznivého klimatu ve škole (různá doporučení, pomoc, zástup za nepřítomného pedagoga)

Spolupráce s žáky

- podílíme se na vytváření pravidel soužití v družině
- pomáhají při organizování akcí družiny (karneval, nocování ...)
- navrhují změny a podílí se na tvorbě programu družiny
- spolupracují při komunikaci v diskusním kruhu, např. při řešení problémů nedostatků, navrhují změny

Spolupráce s mateřskou školou

- výroba dárků pro děti z MŠ (zápis do 1. tříd, návštěva ŠD)
- setkání na společných akcích
- osobní rozhovory, půjčování metodického materiálu, odborné literatury

Spolupráce se společenskými organizacemi

MČ – Praha Suchdol – účast na akcích v Komunitní zahradě

- návštěvy výstav v Alšově kabinetu
- spolupráce při organizování akcí pro veřejnost (např. Suchdolské Posvícení, školní Piknik, sportovní dny)

Městská policie – besedy zaměřené na dopravní výchovu, bezpečné chování

Českomoravská myslivecká jednota – besedy

- promítání tematicky zaměřené na přírodu
- exkurze – chovatelská farma
- vycházky do lesa
- krmení zvěře v zimě – děti doplňují potravu pro zvířata, sbírají kaštiny, žaludy

Knihovna – besedy

- divadelní představení
- tvořivé dílny
- autorská čtení spisovatelů dětských knížek

Dům dětí a mládeže – účast na akcích MDD

- návštěva klubu a využití jeho vybavení k sportovním soutěžím
- spolupráce při zajištění kroužků na škole

6) Autoevaluace školní družiny

Vnitřní evaluační procesy probíhají na úrovni individuální, týmové, vedení školy. Spočívají v průběžném sebehodnocení práce vychovatelek, prací jednotlivých oddělení družiny a působením činností a vychovatelek na jednotlivé žáky. Na základě hodnocení a analýzy provádíme úpravy Školního vzdělávacího programu.

Vlastní hodnocení školní družiny zpracováváme za období jednoho školního roku a předkládáme vedení školy.

Hodnocení

Hodnocení individuální – vychovatelka hodnotí vlastní práci a snaží se o sebereflexi činnosti a evaluaci vzdělávacího procesu, hledá nové metody, které povedou ke kvalitnějším výsledkům.

Hodnocení týmové – provádíme v rámci metodického sdružení. Hodnotíme aktivitu, zájem žáků, jejich náměty, odchýlení od plánu, plnění pedagogického záměru, posun sociálních vztahů mezi žáky, své pedagogické působení, důvody nezdaru a jiné skutečnosti.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. S žákem o pokrocích, kterých dosahuje, vhodným způsobem hovoříme.

Kontrolní činnost

Kontrolní činnost prováděna vedoucí vychovatelkou je zaměřena na plnění hlavních cílů zájmového vzdělávání směřující k realizaci výchovně vzdělávacího programu a plnění dílčích cílů z ročního plánu ŠD.

Vedoucí vychovatelka kontroluje:

- rozpracování oblasti výchovně vzdělávací činnosti v jednotlivých odděleních (sestavení tematických plánů)
- dodržování psychohygienických podmínek a pedagogických zásad
- po celý školní rok sleduje:
  - vztah a přístup vychovatelek k žákům, laskavost, cit, oslovování žáků, individuální přístup, respektování individuality žáka, rozvíjení osobnosti žáka vzhledem k jeho možnostem
  - vztah žáků k vychovatelkám, důvěru
  - profesionální vystupování vychovatelek směrem k rodičům žáků, informovanost rodičů a výsledky všech forem spolupráce
  - způsob práce s žáky, dodržení práva dítěte na hru, volný čas, spontánní hru, pohyb, respektování zájmu žáků
  - zodpovědnost vychovatelek za vlastní práci
  - dodržování pitného režimu, hygienických návyků, předpisů bezpečnosti práce, požární ochrany, sledovat stav ovzduší a jeho respektování
  - dodržování a efektivní využívání pracovní doby
  - vedení třídní dokumentace (pravidelnost, obsažnost, pečlivost zápisů), důsledky pro svoji práci
  - dodržování vnitřních norem školy, pracovního řádu, plnění pracovní náplně a pokynů vedoucí vychovatelky
  - schopnost zhodnotit svoji práci, stanovit závěry a vyvodit opatření

7) Bezpečnost a ochrana zdraví

Motto „Úraz není náhoda a nemusí se stát.“

Úraz dítěte vždy znamená, že dospělý neudělal vše, co měl pro bezpečnost prostředí, v němž se dítě pohybuje, nebo že dítě nevědělo, jak se chovat bezpečně, nebo se záměrně chovalo nebezpečně svému zdraví. Prevence úrazů neznamená nic jiného než změnu skutečností.

V rámci projektu Dětsví bez úrazu seznamujeme žáky s možnými riziky pohybu ve škole a mimo ni. Žáci jsou v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, na veřejnosti, na komunikacích, ale i v době prázdnin, při různém ročním období, při sportování. Jsou opakovaně seznamováni s postupem při úrazu a v případě požáru.

Téma a období:

Při nástupu žáků do školy jsou seznámeni s:

- vnitřním řádem ŠD
- bezpečným chováním: - ve všech prostorách školy
  - při používání nástrojů a různých pomůcek
  - při příchodu do školy, přechodu po budovách, odchodu ze školy
  - na veřejnosti, na komunikacích
- zákazem přinášení do školy předmětů, jež nesouvisí se zájmovým vyučováním
- postupem při úrazech
- prevencí vzniku požáru a s postupem v případě požáru

Před odchodem na prázdniny jsou upozorněni na:

- nebezpečí pití alkoholu, kouření, styk s neznámými osobami, konzumaci drog (různé bonbóny, cigarety, léky, jedovaté rostliny)
- nebezpečí při koupání, v souvislosti s tím na povinnost žáků pomoci při poskytování první pomoci
- neprodleně přivolání lékaře při vážnějším úrazu či tonutí
- dopravní kázeň jak chodců, tak cyklistů
- povinnost ihned hlásit na nejbližší místo s telefonem zpozorovaný požár, popř. jiné nebezpečí (nález nevybuchlé munice)
- rizika používání pyrotechnických směsí
- bezpečné chování na veřejnosti
- bezpečné chování při styku se zvířaty
- možné úrazy při sportech a hrách

8) Závěr

Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Dáváme možnost si vybrat a nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon.

Abychom svěřeným dětem lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova.

Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte. Přejeme si, aby z dětí vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládat běžné i náročné situace, se smyslem pro zodpovědnost.

Pro rozvoj řady kompetencí je zapotřebí pravidelný a dlouhodobý styk s vrstevníky a dalšími lidmi. Pro život se potřebujeme naučit domluvit, vycházet a spolupracovat s nejrůznějšími lidmi – nejen s těmi blízkými a s přáteli, ale i s lidmi, kteří se od nás odlišují co do schopností, chování, zvyků, temperamentu, zájmů ... a s nimi si třeba úplně „nepadneme do oka“. Ideálním prostředím, kde se to děti mohou učit, je přirozená vrstevnická skupina ve školní družině.